

ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: ΤΑΝΙΑ ΚΥΡΙΑΚΟΥ

**ΥΠΗΡΕΣΙΑ: ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

ΘΕΣΗ / ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΜΕ ΕΜΜΙΣΘΗ ΕΝΤΟΛΗ

ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 213-1322346

E-MAIL: TANIAMYTH@HOTMAIL.COM

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ:

Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2014/60/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαΐου 2014 σχετικά με την επιστροφή πολιτιστικών αγαθών, που έχουν απομακρυνθεί παράνομα από το έδαφος κράτους-μέλους

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ

ΣΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ:

Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου ενσωματώνει στην ελληνική νομοθεσία τις διατάξεις της Οδηγίας 2014/60/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαΐου 2014 σχετικά με την επιστροφή πολιτιστικών αγαθών που έχουν απομακρυνθεί παράνομα από το έδαφος κράτους-μέλους και εκπληρώνει τη σχετική νομική υποχρέωση της χώρας μας ως κράτους-μέλους της ΕΕ να θέσει σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθεί με τις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας (άρθρο 19 της Οδηγίας 2014/60/ΕΕ, η οποία αποτελεί αναδιατύπωση της Οδηγίας 93/7/ΕΟΚ). Οι αλλαγές που επιφέρει η οδηγία 2014/60/ΕΕ και το παρόν σχέδιο νόμου σε σχέση με το προηγούμενο νομοθετικό πλαίσιο συνοψίζονται στα εξής:

- α) Διευρύνεται η έννοια του όρου «πολιτιστικό αγαθό», που εμπίπτει στο προστατευτικό πεδίο της Οδηγίας. Ειδικότερα, σύμφωνα με το αρ. 2 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου κάθε πολιτιστικό αγαθό που ορίζεται ή έχει χαρακτηριστεί από ένα κράτος μέλος ως εθνικός θησαυρός δύναται να αποτελέσει αντικείμενο αιτήματος επιστροφής,
- β) Ενθαρρύνεται και ενισχύεται η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών μέσω της χρήσης του συστήματος πληροφόρησης IMI (μονάδα του συστήματος πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά, η οποία θεσπίστηκε με τον Κανονισμό ΕΕ αριθ.1024/2012) για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών διοικητικών αρχών,

γ) Παρατείνονται οι προθεσμίες έτσι ώστε τα κράτη μέλη να έχουν: αα) (6) έξι μήνες (αντί των (2) δύο μηνών που προέβλεπε η Οδηγία 93/7/ΕΟΚ, για να πραγματοποιήσουν τον έλεγχο σχετικά με το αν το αγαθό που εντοπίστηκε σε άλλο κράτος μέλος αποτελεί εθνικό τους θησαυρό) και ββ) τρία (3) έτη αντί του (1) ενός έτους που προέβλεπε η Οδηγία 93/7/ΕΟΚ, για να κινήσουν τη διαδικασία επιστροφής.

Η ενσωμάτωση της Οδηγίας 2014/60/ΕΕ με την ψήφιση του παρόντος σχεδίου νόμου αναμένεται να συμβάλει στην αποτελεσματική εφαρμογή και την υλοποίηση των στόχων της προϋφιστάμενης κοινοτικής οδηγίας (Οδηγία 93/7/ΕΟΚ), παρέχοντας στις εθνικές διοικητικές αρχές το απαραίτητο νομικό οπλοστάσιο για την αντιμετώπιση και καταπολέμηση μιας από τις σοβαρότερες μορφές σύγχρονης εγκληματικής δραστηριότητας σε διεθνές επίπεδο, ήτοι της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών.

**ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ
ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΠΟΥ ΤΥΧΟΝ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΟ
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ:**

Δεν περιλαμβάνονται άλλες ρυθμίσεις.

A: ΚΥΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗ ΡΥΘΜΙΣΗ

1. Αναγκαιότητα

1.1. Περιγράψτε το πρόβλημα (οικονομικό, κοινωνικό ή άλλο), το οποίο καθιστά αναγκαία την προώθηση και ψήφιση της αξιολογούμενης ρύθμισης.

Η προώθηση και ψήφιση της αξιολογούμενης ρύθμισης αποτελεί υποχρέωση της Ελλάδας ως κράτους-μέλους της ΕΕ, δεδομένου ότι σύμφωνα με το άρθρο 19 της Οδηγίας 2014/60/ΕΕ, η οποία αποτελεί αναδιατύπωση της Οδηγίας 93/7/ΕΟΚ “σχετικά με την επιστροφή πολιτιστικών αγαθών που έχουν απομακρυνθεί παράνομα από το έδαφος κράτους-μέλους” υπάρχει υποχρέωση των κρατών-μελών να θέσουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με τις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας.

1.2. Αναφέρατε τους στόχους που επιδιώκει η αξιολογούμενη ρύθμιση συμπεριλαμβάνοντας επιπλέον τυχόν ποσοτικοποιημένα και ποιοτικά στοιχεία των επιδιωκόμενων στόχων και αποτελεσμάτων.

Στόχος της οδηγίας 2014/60/ΕΕ και αντίστοιχα της προτεινόμενης ρύθμισης είναι η εξασφάλιση της υλικής επιστροφής των πολιτιστικών αγαθών στο κράτος-μέλος από το έδαφος του οποίου τα εν λόγω αγαθά είχαν απομακρυνθεί παράνομα. Με την προτεινόμενη διάταξη εντείνεται η διοικητική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, επιμηκύνεται η προθεσμία μέσα στην οποία μπορεί να εξακριβωθεί κατά πόσον ένα πολιτιστικό αγαθό που εντοπίστηκε σε άλλο κράτος μέλος απομακρύνθηκε παράνομα από κάποιο άλλο κράτος μέλος, ενώ η προθεσμία για την άσκηση αγωγής επιστροφής επεκτείνεται στα τρία έτη και διατυπώνονται μη εξαντλητικά κριτήρια σχετικά με την απόδειξη της δέουσας επιμέλειας και προσοχής εκ μέρους του νομέα κατά την απόκτηση του αγαθού. Με όλους τους παραπάνω τρόπους διευκολύνεται η επιστροφή των πολιτιστικών αγαθών που έχουν οριστεί ή χαρακτηριστεί ως εθνικοί θησαυροί και τα οποία έχουν παρανόμως απομακρυνθεί από το έδαφος των κρατών-μελών.

1.3. Αναφέρατε αναλυτικά τις κοινωνικές και οικονομικές ομάδες που επηρεάζει άμεσα και αυτές που επηρεάζει έμμεσα η αξιολογούμενη ρύθμιση και προσδιορίστε τον λόγο της επιρροής.

Δεν υπάρχει καμία διακριτή κοινωνική ομάδα που να επηρεάζεται άμεσα ή έμμεσα από τη συγκεκριμένη ρύθμιση.

2. Καταλληλότητα

2.1. Αναφέρατε, εάν υπάρχουν, προηγούμενες προσπάθειες αντιμετώπισης του ίδιου ή παρόμοιου προβλήματος στην Ελλάδα και περιγράψτε αναλυτικά τα επιτυχή και τα προβληματικά σημεία των προσπαθειών αυτών.

Η Οδηγία 93/7/ΕΟΚ έθεσε σε εφαρμογή ένα σύστημα που επιτρέπει στα κράτη-μέλη να επιτυγχάνουν την επιστροφή στο έδαφός τους των πολιτιστικών αγαθών που χαρακτηρίζονται ως «εθνικοί θησαυροί» κατά την έννοια του άρθρου 36 της Συνθήκης της Λισαβώνας και τα οποία ανήκουν σε κοινές κατηγορίες πολιτιστικών αγαθών που αναφέρονται στο παράρτημα της συγκεκριμένης οδηγίας και που απομακρύνθηκαν παράνομα από το έδαφος των κρατών μελών μετά την 1^η Ιανουαρίου 1993.

Η οδηγία 93/7/ΕΟΚ καθιέρωσε τη διοικητική συνεργασία στον τομέα των πολιτιστικών αγαθών μεταξύ των κρατών μελών, αλλά και με την Ίντερπολ και άλλους αρμόδιους φορείς. Στόχος της οδηγίας ήταν, μέσω της συνεργασίας, να εξασφαλιστεί η υλική επιστροφή των πολιτιστικών αγαθών στο κράτος-μέλος από το έδαφος του οποίου τα εν λόγω αγαθά είχαν απομακρυνθεί παράνομα.

Σύμφωνα με το άρθρο 16 της οδηγίας 93/7/ΕΟΚ, τα κράτη-μέλη υπέβαλαν στην Επιτροπή τέσσερις εκθέσεις σχετικά με την εφαρμογή της Οδηγίας. Οι εκθέσεις αυτές- καθώς και οι αντίστοιχες εκθέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής- κατέδειξαν την περιορισμένη εφαρμογή και αποτελεσματικότητα της οδηγίας (είναι χαρακτηριστικό ότι μεταξύ 1993 και 2013, μόνο 15 προσφυγές με αίτημα την επιστροφή παρανόμως απομακρυνθέντος πολιτιστικού αγαθού είχαν πραγματοποιηθεί και από αυτές μόνο 7 είχαν στεφθεί με επιτυχία).

Η συγκεκριμένη οδηγία και οι τροποποιήσεις της ενσωματώθηκαν στο ελληνικό δίκαιο με τα π.δ. 133/1998 και 67/2003.

2.2. Αναφέρατε τουλάχιστον ένα παράδειγμα αντιμετώπισης του ίδιου ή παρόμοιου προβλήματος σε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του ΟΟΣΑ (εφόσον υπάρχει) και αιτιολογήστε τον λόγο για τον οποίο επιλέξατε τη συγκεκριμένη χώρα.

Η ίδια οδηγία έχει ενσωματωθεί ή θα ενσωματωθεί στη νομοθεσία όλων των κρατών μελών της ΕΕ. Στη συγκεκριμένη περίπτωση δε συντρέχει λόγος αιτιολόγησης επιλογής συγκεκριμένης χώρας ως υποδείγματος, δεδομένου ότι η ενσωμάτωση της οδηγίας αποτελεί ενωσιακή υποχρέωση όλων των κρατών-μελών της ΕΕ.

2.3. Απαριθμήστε αναλυτικά τα διατάγματα και τις κανονιστικές πράξεις που πρέπει να εκδοθούν, προκειμένου να εφαρμοστεί πλήρως η αξιολογούμενη ρύθμιση και περιγράψτε για κάθε μία από αυτές τυχόν θέματα που πρέπει να προσεχθούν κατά την εφαρμογή της.

Προβλέπεται η έκδοση κανονιστικής απόφασης του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού (άρθρο 6 του προτεινόμενου νομοσχεδίου), για τη ρύθμιση της δυνατότητας πρόσβασης και άλλων υπηρεσιών στη μονάδα του συστήματος πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά (IMI). Σημειώνεται ότι η έκδοση της συγκεκριμένης υπουργικής απόφασης προϋποθέτει προηγούμενη σχετική εισήγηση της Κεντρικής Αρχής του άρθρου 4. Δεν είναι, πάντως, απαραίτητη η έκδοση της συγκεκριμένης απόφασης προκειμένου να εφαρμοστεί πλήρως η αξιολογούμενη ρύθμιση.

3. Συνέπειες στην Οικονομία

3.1 Αναφέρατε αναλυτικά ποιες κατηγορίες επιχειρήσεων αφορά η αξιολογούμενη ρύθμιση

Η αξιολογούμενη ρύθμιση θα μπορούσε να έχει συνέπειες σε αρχαιοπωλεία ή μουσεία, σε περίπτωση που αποδειχθεί ότι αντικείμενα τα οποία είναι προς πώληση/εκτίθενται, έχουν διακινηθεί παράνομα από άλλες χώρες μέλη της ΕΕ.

3.2 Αναφέρατε αναλυτικά την επίδραση της αξιολογούμενης ρύθμισης στη δομή της αγοράς

Η αξιολογούμενη ρύθμιση αποσκοπεί στη διασφάλιση της νομιμότητας στη διακίνηση πολιτιστικών αγαθών και δεν επηρεάζει τη δομή της αγοράς.

3.3 Μετρήστε το κόστος εγκατάστασης για νέες επιχειρήσεις πριν και μετά την αξιολογούμενη ρύθμιση, με την χρήση του «τυποποιημένου μοντέλου κόστους»

Η αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επιφέρει καμία αλλαγή ως προς το κόστος εγκατάστασης νέων επιχειρήσεων.

3.4 Αναφέρατε αναλυτικά την επίδραση της προτεινόμενης ρύθμισης στις λειτουργίες της παραγωγής και του μάρκετινγκ των επιχειρήσεων.

Η προτεινόμενη ρύθμιση δεν επηρεάζει τις λειτουργίες της παραγωγής και του μάρκετινγκ των επιχειρήσεων.

3.5. Αναφέρατε αναλυτικά και αιτιολογήστε την επίδραση της αξιολογούμενης ρύθμισης στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων

Η αξιολογούμενη ρύθμιση δεν επηρεάζει την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων.

3.6. Προσδιορίστε το διοικητικό βάρος των επιχειρήσεων που προκαλεί ή αφαιρεί η προτεινόμενη ρύθμιση, εφαρμόζοντας το «τυποποιημένο μοντέλο κόστους»

Η προτεινόμενη ρύθμιση δεν επηρεάζει το διοικητικό βάρος των επιχειρήσεων.

3.7 Προσδιορίστε ειδικότερα και μετρήστε αναλυτικά και ξεχωριστά το κόστος και τα οφέλη που θα προκύψουν από την προτεινόμενη ρύθμιση για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Η προτεινόμενη ρύθμιση δεν επηρεάζει σε οικονομικό επίπεδο τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

3.8. Προσδιορίστε αναλυτικά τα οφέλη ή την επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού, που αναμένεται να προκληθούν από την εξεταζόμενη ρύθμιση

Σε επίπεδο κρατικού προϋπολογισμού, η προτεινόμενη ρύθμιση δεν εισάγει τίποτε καινούριο σε σχέση με το ΠΔ 133/1998. Η μόνη διάταξη που αφορά σε κρατική δαπάνη (και ήδη προβλεπόταν στο ΠΔ 133/1998) είναι αυτή σχετικά με την αρμοδιότητα του Τμήματος Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών της Διεύθυνσης

Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων, Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες για την άσκηση αγωγής ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου του κράτους μέλους, στο έδαφος του οποίου βρίσκεται πολιτιστικό αγαθό, που έχει παράνομα απομακρυνθεί από το ελληνικό έδαφος κατά του νομέα ή του κατόχου με αίτημα την επιστροφή του πολιτιστικού αγαθού, που έχει απομακρυνθεί παράνομα από το ελληνικό έδαφος. Η δαπάνη αυτή δεν μπορεί να προσδιοριστεί εκ των προτέρων δεδομένου ότι δεν είναι γνωστό αν υπάρχουν και πόσα παρανόμως διακινήθεντα από την Ελλάδα πολιτιστικά αγαθά, σε ποια κράτη-μέλη της ΕΕ κλπ.

3.9. Προσδιορίστε αναλυτικά τυχόν συνέπειες της προτεινόμενης ρύθμισης στην εθνική οικονομία

Η προτεινόμενη ρύθμιση έχει συνέπειες σε επίπεδο διαφύλαξης της πολιτιστικής κληρονομιάς και όχι σε επίπεδο εθνικής οικονομίας.

4. Συνέπειες στην κοινωνία και στους πολίτες

4.1. Αναφέρατε τις προσδοκώμενες συνέπειες της προτεινόμενης ρύθμισης στην κοινωνία γενικά και στις επηρεαζόμενες κοινωνικές ομάδες ειδικά.

Η προτεινόμενη ρύθμιση είναι ειδικού περιεχομένου, αφορά στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και μόνο έμμεσα μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει αντίκτυπο στην κοινωνία, υπό την έννοια ότι μπορεί να συμβάλει στην αποκατάσταση της ακεραιότητας της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Δεν επηρεάζει ειδικά καμία συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα.

4.2. Αναφέρατε τα σημερινά δεδομένα για κάθε ένα τομέα και κάθε μία κοινωνική ομάδα που επηρεάζονται από την αξιολογούμενη ρύθμιση, όπως αυτά προκύπτουν από την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία.

Δεν υπάρχουν σχετικά στατιστικά στοιχεία.

4.3. Περιγράψτε ξεχωριστά και αναλυτικά τα οφέλη που αναμένεται να προκύψουν για τον πολίτη από την προτεινόμενη ρύθμιση.

Όπως έχει αναφερθεί και παραπάνω, τα οφέλη για τον πολίτη είναι ότι η προτεινόμενη ρύθμιση θα συμβάλει στην αποκατάσταση της ακεραιότητας της πολιτιστικής κληρονομιάς και του πολιτιστικού περιβάλλοντος.

4.4. Αναφέρατε τα σημεία της προτεινόμενης ρύθμισης, τα οποία επιφέρουν βελτίωση των υπηρεσιών του Κράτους προς τον πολίτη

Στο βαθμό που η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς μπορεί να θεωρηθεί «υπηρεσία» που παρέχει το κράτος προς τον πολίτη, η συγκεκριμένη υπηρεσία βελτιώνεται μέσω της προτεινόμενης ρύθμισης. Κατά τα λοιπά, η προτεινόμενη ρύθμιση δεν συνδέεται άμεσα με την παροχή υπηρεσιών του κράτους προς τον πολίτη.

4.5. Αναφέρατε τα σημεία της προτεινόμενης ρύθμισης, που απλουστεύουν τις διοικητικές διαδικασίες.

Η διοικητική συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων κεντρικών υπηρεσιών των κρατών μελών της ΕΕ βελτιώνεται και απλουστεύεται με την προτεινόμενη ρύθμιση, δεδομένου ότι προβλέπεται η ανταλλαγή πληροφοριών μέσω της μονάδας του συστήματος πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά, η οποία θεσπίστηκε με τον Κανονισμό ΕΕ αριθ. 1024/2012 (Internal Market Information).

5. Συνέπειες στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον

5.1. Περιγράψτε ξεχωριστά και αναλυτικά τις αναμενόμενες συνέπειες της αξιολογούμενης ρύθμισης για τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος και τη μείωση των περιβαλλοντικών κινδύνων.

Η προτεινόμενη ρύθμιση δε συνδέεται με το φυσικό περιβάλλον, αλλά με το πολιτιστικό περιβάλλον υπό την ευρεία έννοια του, και αποσκοπεί στην αποκατάσταση της ακεραιότητας αυτού μέσω της επιστροφής των παρανόμως διακινηθέντων πολιτιστικών αγαθών.

5.2. Αναφέρατε περιληπτικά τα βασικά σημεία της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την προτεινόμενη ρύθμιση (εφόσον υπάρχει).

Δεν προβλέπεται μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε αυτή την περίπτωση (προστασία πολιτιστικού περιβάλλοντος).

6. Συνέπειες στη Δημόσια Διοίκηση και την απονομή της Δικαιοσύνης

6.1. Περιγράψτε ξεχωριστά και αναλυτικά τις αναμενόμενες συνέπειες της αξιολογούμενης ρύθμισης για τη βελτίωση της λειτουργίας και της αποδοτικότητας της Δημόσιας Διοίκησης

Η προτεινόμενη ρύθμιση δε συνδέεται με την εν γένει λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης, αλλά μόνο με την λειτουργία της αρμόδιας κεντρικής αρχής (*Τμήμα Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών της Διεύθυνσης Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων, Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού*). Η λειτουργία της συγκεκριμένης αρχής βελτιώνεται μέσω της προτεινόμενης ρύθμισης με τους εξής τρόπους:

- α) Η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών διοικητικών αρχών θα πραγματοποιείται μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος πληροφόρησης IMI (μονάδα του συστήματος πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά, η οποία θεσπίστηκε με τον Κανονισμό ΕΕ αριθ.1024/2012) και θα είναι πιο άμεση και αποτελεσματική,
- β) Με την πρόβλεψη παράτασης αα) της προθεσμίας για να πραγματοποιήσει τον έλεγχο σχετικά με το αν το αγαθό που εντοπίστηκε σε άλλο κράτος μέλος αποτελεί εθνικό θησαυρό από 2 σε 6 μήνες και ββ) της προθεσμίας για να κινήσει τη διαδικασία επιστροφής του παρανόμως διακινηθέντος πολιτιστικού αγαθού από 1 σε 3 χρόνια, η αρμόδια ελληνική κεντρική αρχή (Τμήμα Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών της Διεύθυνσης Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων, Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού) θα μπορεί να είναι πιο αποτελεσματική στην άσκηση των αρμοδιοτήτων της.

6.2. Αναφέρατε τις αναμενόμενες συνέπειες της αξιολογούμενης ρύθμισης στον τρόπο απονομής της Δικαιοσύνης (εφόσον υπάρχουν)

Η προτεινόμενη ρύθμιση επαναλαμβάνει την ήδη υπάρχουσα (βλ. ΠΔ 133/1998) δυνατότητα κατάθεσης αγωγής κατά του νομέα ή του κατόχου με αίτημα την επιστροφή του πολιτιστικού αγαθού που έχει απομακρυνθεί παράνομα από το έδαφός του, με τη μόνη διαφορά ότι η σχετική αξίωση παραγράφεται μετά την παρέλευση τριών ετών αντί του ενός που ίσχυε μέχρι σήμερα.

7. Νομιμότητα

7.1 Αναφέρατε το πλαίσιο διατάξεων του Συντάγματος στο οποίο ενδεχομένως εντάσσεται η προτεινόμενη ρύθμιση.

Η προτεινόμενη ρύθμιση εντάσσεται στο πλαίσιο της προστασίας του πολιτιστικού περιβάλλοντος (άρθρο 24 του Συντάγματος).

7.2. Αναφέρατε τυχόν νομολογία των εθνικών δικαστηρίων και ιδίως του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου, του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου που αφορά θέματα συναφή με την προτεινόμενη ρύθμιση.

Δεν υπάρχει διαθέσιμη σχετική νομολογία.

7.3. Αναφέρατε τις σχετικές διατάξεις και προβλέψεις του ευρωπαϊκού κοινοτικού δικαίου και των διεθνών συμβάσεων που έχει κυρώσει η Ελλάδα, όπως επίσης και τυχόν νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Η προτεινόμενη ρύθμιση αποτελεί ενσωμάτωση της αντίστοιχης ενωσιακής, δηλαδή της οδηγίας 2014/60/ΕΕ. Δεν υπάρχει διαθέσιμη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Αντίστοιχες ρυθμίσεις στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής τους συμπεριλαμβάνουν η Σύμβαση της UNESCO *“on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property”* (Παρίσι, 1970) η οποία κυρώθηκε από την Ελλάδα με το Ν. 1103/80 (Φ.Ε.Κ. 295/Α/28-12-1980) και η Σύμβαση Unidroit (*Convention d’Unidroit sur les biens culturels volés ou illicitement exportés*) του Συμβουλίου της Ευρώπης (Ρώμη, 1995), η οποία κυρώθηκε από την Ελλάδα με το Ν. 3348/2005 (Φ.Ε.Κ. 144/Α/23-6-2005).

7.4. Αναφέρατε τυχόν σχετικές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Δεν υπάρχει σχετική διάταξη στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και ως εκ τούτου δεν υπάρχει σχετική νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

8. Αρμοδιότητα

8.1. Αναφέρατε τα υπουργεία που είναι συναρμόδια για τον σχεδιασμό και την προώθηση της αξιολογούμενης ρύθμισης, αιτιολογώντας ειδικά τους λόγους συναρμοδιότητας.

Η προτεινόμενη ρύθμιση ανήκει κυρίως στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Στο βαθμό που προβλέπεται διαδικασία δικαστικής προστασίας κατά του νομέα πολιτιστικού αγαθού που έχει διακινήθει παρανόμως και αποζημίωση αυτού σε περίπτωση που επέδειξε τη δέουσα επιμέλεια κατά την κτήση του εν λόγω αγαθού υπάρχει επίσης συναρμοδιότητα των Υπουργείων Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καθώς και του Υπουργείου Οικονομικών. Σημειώνεται ότι τα θέματα συναρμοδιότητας είχαν ήδη ενσωματωθεί στην ελληνική νομοθεσία βάσει της οδηγίας 93/7/ΕΚ και συγκεκριμένα στο ΠΔ 133/1998.

8.2. Αναφέρατε τις οργανικές μονάδες με τις οποίες υπήρξε συνεργασία του επισπεύδοντος υπουργείου κατά το στάδιο προετοιμασίας της εξεταζόμενης ρύθμισης

Η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην οδηγία 2014/60/ΕΕ έγινε από ομάδα εργασίας με τη συμμετοχή στελεχών του Υπουργείου από το Τμήμα Νομοθετικής Πρωτοβουλίας και Κοινοβουλευτικού Ελέγχου, τη Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων, Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών και τη Διεύθυνση Ευρωπαϊκής Ένωσης και Διεθνών Σχέσεων.

8.3. Αναφέρατε αναλυτικά τις υπηρεσίες, που θα είναι αρμόδιες για την εφαρμογή κάθε ξεχωριστής δράσης που προέρχεται από την εξεταζόμενη ρύθμιση

Το Τμήμα Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών της Διεύθυνσης Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων, Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού είναι αρμόδιο για την εφαρμογή των δράσεων που προβλέπονται στη συγκεκριμένη ρύθμιση, ενώ τα κατά τόπους αρμόδια Μονομελή Πρωτοδικεία είναι αυτά που θα εκδικάζουν τις σχετικές αγωγές.

8.4. Σε περίπτωση που η προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπει τη σύσταση νέου φορέα, υπηρεσίας, νομικού προσώπου, επιτροπής, συμβουλίου ή άλλου συλλογικού οργάνου, αναφέρατε συνοπτικά τη γνωμοδότηση της Διευρυμένης Επιτροπής της απόφασης Πρωθυπουργού Υ189/18-7-2006 (ΦΕΚ Β' 953) και επισυνάψτε τη μελέτη σκοπιμότητας και την οικονομοτεχνική μελέτη.

Δεν προβλέπεται η σύσταση νέου φορέα, υπηρεσίας, νομικού προσώπου, επιτροπής, συμβουλίου ή άλλου συλλογικού οργάνου.

9. Τήρηση Νομοτεχνικών Κανόνων και Κωδικοποίηση

9.1. Αναφέρατε τους νομοτεχνικούς κανόνες, οι οποίοι εφαρμόστηκαν κατά τη σύνταξη της προτεινόμενης διάταξης, με αναφορά στο εγχειρίδιο οδηγιών της Κεντρικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής (ΚΕ.Ν.Ε.)

Ακολουθήθηκαν οι γενικοί νομοτεχνικοί κανόνες που προτείνονται στο αντίστοιχο εγχειρίδιο οδηγιών της Κεντρικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής (ΚΕ.Ν.Ε.). Είναι γνωστό ότι η Οδηγία δεσμεύει τα κράτη-μέλη ως προς το αποτέλεσμα που πρέπει να επιτευχθεί, αφήνει όμως στις εθνικές αρχές την επιλογή του τύπου και των μέσων πραγματοποίησης των κοινοτικών στόχων, σύμφωνα με τις διαδικασίες που ισχύουν στα επί μέρους κράτη-μέλη. Οι ρυθμίσεις που επιτάσσονται με την Οδηγία πρέπει, αν δεν παρέχεται κανένα περιθώριο διαφορετικής εκτίμησης ή ευχέρειας στα κράτη-μέλη, να ενσωματώνονται με την ακριβή διατύπωση των άρθρων της, διαφορετικά πρέπει να εφαρμόζονται μέσω της θέσπισης από τα κράτη-μέλη κανόνων αναμφισβήτητης δεσμευτικότητας με την απαιτούμενη εξειδίκευση, ακρίβεια και σαφήνεια, ώστε στην περίπτωση κατά την οποία η οδηγία αποβλέπει στη γένεση δικαιωμάτων για τους ιδιώτες, να μπορούν οι δικαιούχοι να έχουν πλήρη γνώση των δικαιωμάτων τους και σε κάθε περίπτωση να επιτυγχάνεται απολύτως το αποτέλεσμα στο οποίο απέβλεψε η οδηγία. Έτσι αν η οδηγία δεν εισάγει πλήρη ουσιαστική ή διαδικαστική ρύθμιση, αλλά επιβάλλει ή παρέχει την ευχέρεια στα κράτη-μέλη να λάβουν τα ίδια τα αναγκαία μέτρα, νομοθετικά ή κανονιστικά, πρέπει να ληφθούν εκείνα τα μέτρα που κατά την κρίση του εθνικού νομοθέτη διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα της οδηγίας. Αυτοί οι νομοτεχνικοί κανόνες (βλ. παρατηρήσεις της ΚΕΝΕ επί του κειμένου του συγκεκριμένου νομοσχεδίου) τηρήθηκαν στη συγκεκριμένη περίπτωση.

9.2. Προσδιορίστε τις διατάξεις που τροποποιεί, αντικαθιστά ή καταργεί η προτεινόμενη ρύθμιση και ιδίως αναφέρατε εάν υπάρχει ήδη κώδικας ρυθμίσεων συναφών με την προτεινόμενη.

Η προτεινόμενη ρύθμιση καταργεί και αντικαθιστά όλες τις διατάξεις του π.δ. 133/1998 και του π.δ. 67/2003.

9.3. Αναφέρατε τις εν γένει βελτιώσεις που επιφέρει η προτεινόμενη ρύθμιση στην έννομη τάξη και ειδικά τις διατάξεις που κωδικοποιεί ή απλουστεύει.

Η προτεινόμενη ρύθμιση επαναλαμβάνει το ήδη ισχύον δίκαιο και εισάγει τις εξής βασικές τροποποιήσεις/βελτιώσεις :

- α) Διευρύνεται η έννοια του όρου «πολιτιστικό αγαθό», που εμπίπτει στο προστατευτικό πεδίο της Οδηγίας. Ειδικότερα, σύμφωνα με το αρ. 2 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου κάθε πολιτιστικό αγαθό που ορίζεται ή έχει χαρακτηριστεί από ένα κράτος μέλος ως εθνικός θησαυρός δύναται να αποτελέσει αντικείμενο αιτήματος επιστροφής,
- β) Ενθαρρύνεται και ενισχύεται η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών μέσω της χρήσης του συστήματος πληροφόρησης IMI (μονάδα του συστήματος πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά, η οποία θεσπίστηκε με τον Κανονισμό ΕΕ αριθ.1024/2012) για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών διοικητικών αρχών,
- γ) Παρατείνονται οι προθεσμίες έτσι ώστε τα κράτη μέλη να έχουν: αα) (6) έξι μήνες (αντί των (2) δύο μηνών που προέβλεπε η Οδηγία 93/7/ΕΟΚ, για να πραγματοποιήσουν τον έλεγχο σχετικά με το αν το αγαθό που εντοπίστηκε σε άλλο κράτος μέλος αποτελεί εθνικό τους θησαυρό) και ββ) τρία (3) έτη αντί του (1) ενός έτους που προέβλεπε η Οδηγία 93/7/ΕΟΚ, για να κινήσουν τη διαδικασία επιστροφής.
- δ) Γίνεται απαρίθμηση μη εξαντλητικού αριθμού κριτηρίων που θα λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να καθορίζεται κατά πόσο ο νομέας έχει επιδείξει τη δέουσα επιμέλεια και προσοχή κατά την απόκτηση του πολιτιστικού αγαθού.

9.4. Προσδιορίστε τις διατάξεις της προτεινόμενης ρύθμισης που τροποποιούν εμμέσως υφιστάμενες ρυθμίσεις, χωρίς να τις καταργούν ρητώς και αιτιολογήστε την επιλογή αυτή.

Δεν υπάρχει έμμεση τροποποίηση, αλλά ρητή κατάργηση των ήδη ισχυουσών σχετικών διατάξεων.

10. Διαφάνεια - Κοινωνική συμμετοχή

10.1. Αναφέρατε αναλυτικά τους κοινωνικούς εταίρους και εν γένει τα ενδιαφερόμενα μέρη που κλήθηκαν να λάβουν μέρος στην διαβούλευση για την προτεινόμενη ρύθμιση

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο υπήρξε μια μακρά διαδικασία διαβούλευσης μεταξύ των θεσμών της ΕΕ, των κρατών μελών, ιδιωτικών και δημόσιων φορέων του πολιτισμού πριν από τη διατύπωση και την ψήφιση της Οδηγίας 2014/60/ΕΕ (η δημόσια διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έλαβε χώρα από το Νοέμβριο του 2011 έως τον Μάρτιο του 2012 και σύμφωνα με τις πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν, η Επιτροπή προέβη σε εκτίμηση επιπτώσεων). Κατά την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας, ακολουθήθηκε η κλασική διαδικασία διαβούλευσης μέσω του opengov.gr (9-16/11.2015).

10.2. Περιγράψτε αναλυτικά τον τόπο, τον χρόνο και τη διάρκεια της διαβούλευσης, τους συμμετέχοντες σε αυτήν, και τη διαδικασία διαβούλευσης που επελέγη

Κατά την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας, ακολουθήθηκε η κλασική διαδικασία διαβούλευσης μέσω του open.gov.gr (9-16/11.2015). Σε αυτήν τη φάση της διαβούλευσης δυστυχώς δεν υπήρξαν συμμετέχοντες.

10.3. Αναφερθείτε στα αποτελέσματα της διαβούλευσης, αναφέροντας επιγραμματικά τις κυριότερες απόψεις που εκφράστηκαν υπέρ και κατά της προτεινόμενης ρύθμισης ή επιμέρους θεμάτων της

Κατά τη διαβούλευση δεν υποβλήθηκαν σχόλια από κοινωνικούς φορείς ή πολίτες.

B: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΛΛΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

11. Γενική Αξιολόγηση

11.1 Περιγράψτε χωριστά και αναλυτικά το πρόβλημα που καλείται να αντιμετωπίσει κάθε μία «άλλη διάταξη» που περιλαμβάνεται στο προτεινόμενο σχέδιο νόμου.

Δεν υπάρχει «άλλη διάταξη».

11.2 Περιγράψτε χωριστά και αναλυτικά τους λόγους για τους οποίους κάθε «άλλη διάταξη» είναι αναγκαία και κατάλληλη να αντιμετωπίσει το αντίστοιχο πρόβλημα.

Δεν υπάρχει «άλλη διάταξη».

11.3 Αναφέρατε χωριστά για κάθε μία «άλλη διάταξη» τους λόγους για τους οποίους έχει συμπεριληφθεί στο συγκεκριμένο σχέδιο νόμου.

Δεν υπάρχει άλλη διάταξη.

11.4. Αναφέρατε χωριστά και αναλυτικά τις αναμενόμενες συνέπειες κάθε μίας «άλλης διάταξης», συμπεριλαμβανομένων των συνεπειών στην οικονομία, την κοινωνία και τους πολίτες και στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον.

Δεν υπάρχει «άλλη διάταξη».

11.5. Αναφέρατε αναλυτικά τις υπηρεσίες που θα είναι αρμόδιες για την εφαρμογή κάθε «άλλης διάταξης».

Δεν υπάρχει «άλλη διάταξη».

12. Διαφάνεια και Διαβούλευση

12.1. Αναφέρατε επιγραμματικά τους κοινωνικούς εταίρους και εν γένει τα ενδιαφερόμενα μέρη που εκλήθησαν να λάβουν μέρος στη διαβούλευση για κάθε μία προτεινόμενη «άλλη διάταξη», τον τόπο, τον χρόνο και τη διάρκεια

της διαβούλευσης, τους συμμετέχοντες σε αυτήν, και τη διαδικασία διαβούλευσης που επελέγη, αιτιολογώντας τις επιλογές αυτές.

Δεν υπάρχει «άλλη διάταξη».

12.2. Αναφέρατε επιγραμματικά τις κυριότερες απόψεις που εκφράστηκαν υπέρ και κατά της προτεινόμενης ρύθμισης ή επιμέρους θεμάτων της και προσαρτήστε στο παρόν τις απόψεις των φορέων που έλαβαν μέρος στη διαβούλευση για κάθε μία «άλλη διάταξη» χωριστά.

Δεν υπάρχει «άλλη διάταξη».